

**PROGRAM PROMUJĄCY CZYTELNICTWO
I BIBLIOTEKĘ SZKOLNĄ ZESPOŁU
PLACÓWEK OŚWIATOWYCH
W TERPENTYNIE**

*„Biblioteka – dobre miejsce
dla każdego człowieka”*

Opracowała: Renata Siudym

Termin realizacji: rok szkolny 2015/16, 2016/17, 2017/18

Minister edukacji narodowej co roku, na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty (art. 35 ust. 2 pkt 1), ustala podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w danym roku szkolnym .

Decyzją MEN w nadchodzącym roku szkolnym (2015/2016) jednym z podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa będzie: **Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.**

Dlatego postanowiłam stworzyć program wspomagający realizację powyższych celów.

1. Założenia programu

Umiejętnie dobrana książka ma szansę wzmacniać w człowieku to, co najlepsze, stać się ważnym elementem jego samorozwoju. Pozwala też na wydobywanie tego, co najszlachetniejsze z ludzkich możliwości, dyspozycji i zdolności, jeśli trafi w potrzeby odbiorcy.

Co zatem należy robić, jeśli bibliotekarze, nauczyciele i rodzice biją na alarm z powodu malejącej ciągle liczby czytelników szkolnych bibliotek, jeśli kontakt z książką bardzo często ogranicza się do zadanych, obowiązkowych lektur? Jak konkurować z mass mediami, które są obecnie głównymi źródłami informacji, szczególnie z telewizją, czy popularnymi gramami komputerowymi? Czy warto trudzić się, by przyciągnąć ucznia do książki? Na pewno warto, chociażby ze względu na wspomnianą rolę książki w życiu człowieka.

Kto ma to robić? W pierwszym rzędzie nauczyciel bibliotekarz. To on ma wejść w taką współpracę z rodzicami, innymi nauczycielami, by dzieci chętniej sięgały po książkę i to nie tylko po lekturę, której przeczytanie zlecił nauczyciel języka polskiego.

Program promocji czytelnictwa i biblioteki szkolnej w Zespole Placówek Oświatowych w Terpentynie powstał w oparciu o badania pracy biblioteki (statystyki czytelnictwa, funkcjonowanie biblioteczek domowych ucznia, zainteresowań czytelniczych użytkowników biblioteki. Niniejszy program stwarza uczniowi szansę poznawania świata książki i rozwoju zainteresowań czytelniczych. Pozwala nauczycielowi bibliotekarzowi pracować w taki sposób, aby dzieci czerpały z tej pracy radość, rozwijały wyobraźnię i aktywność, zyskiwały umiejętność uczenia się i potrafiły samodzielnie wyszukiwać potrzebne informacje.

Podczas realizacji programu należy zwrócić szczególną uwagę na:

1. minimalny przekaz wiedzy teoretycznej, położenie nacisku na nabywanie umiejętności pracy z książką, czasopiśmie czy innym źródłem informacji;
2. różnorodne formy propagowania książki i czytelnictwa;
3. odchodzenie od metod słownych na rzecz maksymalnego wykorzystania technik poglądowych;
4. zachęcanie do korzystania z biblioteki przy założeniu, że zabawa też jest nauką (szczególnie na etapie nauczania zintegrowanego);
5. używanie prawidłowej terminologii pojęć związanych z biblioteką w sposób zrozumiały dla dzieci.

Opracowany program zawiera wszystkie niezbędne elementy:

- ogólne i szczegółowe cele kształcenia,
- treści i działania edukacyjne,
- przewidywane osiągnięcia,
- ewaluację.

Program wychodzi do użytkownika biblioteki w trzech kierunkach:

1. Treści i działania skierowane do uczniów nauczania zintegrowanego, klas 4 – 6, i gimnazjum.
2. Treści i działania skierowane do rodziców.
3. Treści i działania skierowane do nauczycieli.

Jego realizacja przewidziana została na lata: 2015/16, 2016/17, 2017/18.

2. Cele programu

Wszystkie przewidziane w programie działania biblioteki podporządkowane są następującym celom ogólnym:

- wzrost zainteresowania uczniów i nauczycieli zbiorami biblioteki szkolnej;
- upowszechnienie czytelnictwa i rozwijanie kompetencji czytelniczych;
- zaangażowanie dzieci i rodziców w akcję „Cała Polska czyta dzieciom”;
- wspomaganie nauczycieli w ich pracy wychowawczej i opiekuńczej;
- wyrabianie nawyku czynnego uczestnictwa w przedsięwzięciach biblioteki;
- kształtowanie postawy szacunku dla polskiego dziedzictwa kulturowego, historycznego, regionalnego.

Cele te przekładają się na cele szczegółowe:

- uczeń, nauczyciel, rodzic zna zasoby biblioteki szkolnej;
- użytkownicy biblioteki korzystają z niej chętnie i częściej niż dotychczas;
- uczeń, nauczyciel, rodzic na bieżąco poznaje zakupione pozycje, nowości wydawnicze poprzez "Kącik nowości" oraz prezentacje nauczyciela bibliotekarza;
- uczniowie poznają konkretne pozycje, książki, lektury, zagadnienia biblioteczne w wyniku realizacji zagadnień edukacji czytelniczej i medialnej;
- biorą udział w różnych formach pracy biblioteki: konkursach, kiermaszach, imprezach;
- uczniowie rozwijają aktywność i ciekawość związaną ze światem książki;
- współorganizują różne przedsięwzięcia biblioteczne i czują odpowiedzialność za ich realizację;
- uczniowie potrafią współpracować w grupie.

4. Ewaluacja

Wartość przedsięwzięcia, jakim jest niniejszy program, można będzie oceniać w trakcie jego realizacji. Dlatego też konieczna i zasadna wydaje się być ewaluacja bieżąca – rozmowy, obserwacje, wyniki konkursów.

Proces ten pomoże podjąć decyzję o modyfikacji programu, jego kontynuacji czy potrzebie zmiany. Pozwoli też na określenie, na ile cele, zakładane przy tworzeniu programu zastały zrealizowane w trakcie jego wdrażania, na ile trzeba je dostosowywać do bieżącej sytuacji, możliwości czy potrzeb użytkowników biblioteki.

Ewaluacja stanowi dziś metodę podnoszenia jakości edukacji, w tym edukacji czytelniczej i medialnej. Ewaluacja, podobnie jak sam program pójść ma w trzech kierunkach, do trzech głównych grup użytkowników biblioteki szkolnej: uczniów, rodziców i nauczycieli. Służyć jej mają ankiety skierowane właśnie do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Bibliografia

1. Gorczowska A.: *Wspólne czytanie*. "Wychowawca" 2004 nr 5 s. 21
2. Iwanicka I.: *Internet? Niekoniecznie*. "Biblioteka w Szkole" 2002 nr 3 s. 2 - 3
3. Janota - Palusińska M.: *O oddziaływaniu telewizji*. "Wychowawca" 2004 nr 5 s. 16 - 17
4. Kałużna - Lis G.: *Mass media w edukacji*. "Wychowawca" 2004 nr 5 s. 15
5. Klimas R.: *Znaczenie książki w życiu człowieka*. "Wychowawca" 2004 nr 5 s. 7 - 9
6. Kwiatkowska A.: *Opracowałam program wychowawczy biblioteki szkolnej*. "Biblioteka w Szkole" 2002 nr 3 s. 17
7. Maciejewska A.: *Co zrobić, żeby dzieci czytały?*. "Biblioteka w Szkole" 2003 nr 1 s. 6 - 7
8. Pułczyńska M.: *Wartościowa książka*. "Wychowawca" 2004 nr 5 s. 12
9. Świerkosz A.: *Program podnoszący stan czytelnictwa w klasach IV - VI*. "Biblioteka w Szkole" 2003 nr 2 s. 10 - 11

3. Treści i działania edukacyjne

Kierunek: uczniowie

Działania i treści główne	Działania szczegółowe	Przewidywane efekty
<p>Zapoznanie z księgozbiorem biblioteki szkolnej, jego strukturą, ciekawymi pozycjami.</p> <p>Ciekawe formy realizacji zagadnień edukacji czytelniczej i medialnej.</p> <p>Zakup nowych książek w miarę możliwości finansowych. Prezentacja zakupionych nowości i innych pozycji.</p> <p>Promowanie najlepiej czytających uczniów, nagradzanie ich nagrodą książkową na koniec roku.</p> <p>Organizacja konkursów zwiększających zainteresowanie liczbą przeczytanych książek.</p> <p>Organizacja konkursów promujących region.</p> <p>Imprezy w bibliotece</p>	<p>Tworzenie i realizacja kontraktów uwzględniających regulamin biblioteki szkolnej.</p> <p>Zajęcia z edukacji czytelniczej i medialnej m.in. zapoznające lub przypominające rodzaje zbiorów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów zbiorów książek.</p> <p>Uwzględnienie sugestii uczniów przy zakupie nowych książek.</p> <p>Zorganizowanie "Kącika Nowości", prezentacja wybranych tytułów przy okazji zajęć edukacji czytelniczej i medialnej.</p> <p>Wyłonienie i nagrodzenie czytelników roku, najlepiej czytających klas</p> <p>Rozmowy na temat przeczytanych książek.</p> <p>Całoroczne konkursy czytelnicze w różnych kategoriach wiekowych: - klasy I-III - klasy IV – VI - klasy I-III gimn.</p> <p>Dowolne konkursy czytelnicze. Projekty edukacyjne, m.in. dla klas piątych: „Śladami Stasia i Nel”. Konkurs o patronie szkoły, „Święto Bibliotek Szkolnych”, „Święto Pluszowego Misia”, „Katarzynki i Andrzejki na</p>	<p>Uczniowie znają regulamin biblioteki szkolnej i starają się go przestrzegać (większa terminowość zwrotów). Uczniowie wiedzą, jakie książki znajdują się w bibliotece szkolnej, po co mogą sięgnąć, jakich książek brakuje.</p> <p>Znają różne zagadnienia edukacji czytelniczej i medialnej. Uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach a biblioteka staje się przez to bliższa.</p> <p>Uczeń chętniej odwiedzi bibliotekę szkolną i sięgnie po preferowaną przez siebie książkę, zainteresuje się życiem biblioteki (efekt pośredni).</p> <p>Zainteresowanie uczniów czytelnia, możliwością korzystania z innych czasopism czy wydawnictw zwartych.</p> <p>Zachęcenie uczniów do sięgnięcia po reklamowane książki, większa mobilizacja uczniów do czytania nie tylko lektur szkolnych.</p> <p>Większa liczba uczniów odwiedzających bibliotekę szkolną.</p> <p>"Zdrowa" rywalizacja między poszczególnymi klasami i uczniami w klasach, w konsekwencji wzrost zainteresowania książkami, czasopismami.</p> <p>Rozszerzenie działalności na większą liczbę uczniów. Pozyskanie większej liczby uczniów zainteresowanych książką.</p> <p>Kultywowanie tradycji regionu, a przez to zainteresowanie uczniów</p>

szkolnej.	wesoło”, „Cała Polska czyta dzieciom”, „Pasowanie na czytelnika”, Kiermasz podręczników.	różnymi formami pracy biblioteki szkolnej. Przyciągnięcie uczniów do biblioteki.
Systematyczne prowadzenie gazetek biblioteki.	Systematyczna cotygodniowa praca.	Zainteresowanie uczniów książką przez nowatorskie formy pracy biblioteki, cieszące się wielką popularnością. Konfrontacja książki z nowoczesnymi, multimedialnymi formami przekazu. Dostrzeżenie jej walorów i zalet. Zachęcenie do czytania książek spoza kanonu lektur szkolnych.
Współpraca z Samorządem Szkolnym.	Włączenie się w kalendarz imprez szkolnych.	Zainteresowanie uczniów pracą biblioteki. Uaktualnianie gazetek tematycznych i okolicznościowych.
Umożliwienie uczniom korzystania z technologii informacyjnych.	Wykorzystanie komputera do wspomagania uczenia się zarówno przy realizacji treści czytelniczych i medialnych jak również innych przedmiotów.	Reklama pracy biblioteki, zainteresowanie uczniów aktualną tematyką, zachęcenie do korzystania ze zbiorów biblioteki szkolnej.
Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Biblioteką Gminną.	Współpraca z instytucjami przy realizacji różnych przedsięwzięć.	Większe zainteresowanie uczniów pracą biblioteki. Umożliwienie wyszukania potrzebnych informacji w Internecie, zgodnie z sugestiami uczniów.
Zajęcia z bajko terapii w czasie zajęć dodatkowych.	Zajęcia relaksacyjne z wykorzystaniem specjalistycznej literatury, muzyka relaksacyjna.	Promocja szkoły i biblioteki w środowisku lokalnym. Dzieci potrafią odczuwać większą empatię poprzez przeżywanie historii bohaterów książek, integrują się w grupie rówieśniczej, rozwiązują swoje problemy bez użycia przemocy.

Kierunek: rodzice

Działania i treści główne	Działania szczegółowe	Przewidywane efekty
Zorganizowanie i stałe udostępnianie książek z <i>Biblioteczki Rodzica</i> .	Wyselekcjonowanie i uzupełnienie (zakup) książek - stworzenie <i>Biblioteczki Rodzica</i> .	Zainteresowanie rodziców różnymi zbiorami biblioteki, szczególnie z zakresu wychowania i nauczania, związanego ze środowiskiem rodzinnym.
Zachęcanie do czytania	Zapoznanie rodziców	Formowanie więzi szkoła, biblioteka

wspólnie z dziećmi. Promocja pracy biblioteki szkolnej wśród rodziców. Stały przepływ informacji o czytelnictwie dzieci.	z ofertą biblioteki. Założenie kart czytelniczych i systematyczne udostępnianie książek zainteresowanym rodzicom. Informowanie o nowościach na tablicy ogłoszeń, na stronie Internetowej szkoły. Włączenie rodziców w akcję "Cała Polska czyta dzieciom". Kiermasze, imprezy czytelnicze. Prowadzenie statystyki i informowanie o czytelnictwie za pośrednictwem nauczycieli polonistów lub wychowawców.	- dom rodzinny. Pośrednio zwiększenie zainteresowania czytelnictwem dzieci. Dostrzeżenie wartości wspólnego czytania z dzieckiem. Zwiększenie zainteresowania książką zarówno dzieci jak i rodziców. Pokazanie różnych form pracy biblioteki, jej zasobów. Pozyskanie rodziców dla pracy biblioteki, np. sponsorowanie czy znajdowanie sponsorów na nagrody w konkursach. Zwiększenie zainteresowania rodziców czytelnictwem swoich dzieci.
--	---	---

Kierunek: nauczyciele

Działania i treści główne	Działania szczegółowe	Przewidywane efekty
Zwiększenie zasobów metodycznych biblioteki (zgodnie z życzeniem nauczycieli). Informacje o zakupionych nowościach. Pomoc w realizacji różnych zagadnień edukacji czytelniczej i medialnej zarówno w nauczaniu zintegrowanym jak i w	Zakup nowości metodycznych w miarę posiadanych środków finansowych. Prezentacja zakupionych książek na zespołach samokształceniowych lub Radach Pedagogicznych. Udostępnianie katalogów i ofert wydawniczych nauczycielom. Prezentacja ciekawych opracowań nauczycieli.	Podniesienie atrakcyjności zbiorów biblioteki. Zwiększenie zainteresowania nauczycieli zasobami biblioteki szkolnej, ich wykorzystaniem. Częstsze korzystanie ze zbiorów biblioteki. Wyrabianie nawyku śledzenia nowości wydawniczych. Podniesienie stopnia znajomości poziomu czytelnictwa w poszczególnych klasach przez nauczycieli, wychowawców i rodziców w celu wspólnej troski

dalszych etapach nauki.	Prowadzenie zajęć z edukacji czytelniczej i medialnej w czasie doraźnych zastępstw.	o jego rozwój.
Stały przepływ informacji dotyczących czytelnictwa klas w poszczególnych miesiącach i okresach.	Opracowywanie statystyki czytelnictwa za każdy miesiąc pod kątem informowania nauczycieli i za ich pośrednictwem rodziców.	Większe zainteresowanie ze strony nauczycieli zbiorami biblioteki i efektywnym ich wykorzystaniem.
Pomoc w wykorzystaniu istniejącej pracowni multimedialnej do zajęć dydaktycznych z różnych przedmiotów.	Pomoc nauczycielom przedmiotów w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć np. nauczania zintegrowanego, dydaktyczno - wyrównawczych czy innych.	Wzrost zainteresowania nie tylko zbiorami multimedialnymi, ale także tradycyjnymi ze strony nauczycieli i dzieci.

Program opracowała: Renata Siudym